

„Истражување на фактори кои влијаат на вклученоста и мотивацијата на учениците во образованието на далечина: систематски преглед на литературата“

Ирена ХРИСТОВСКА ^{a*} & Александра ЦВЕТАНОВСКА ^a

^a ООУ „ Невена Георгиева – Дуња “, Скопје, Северна Македонија

*ihristovska@gmail.com

Апстракт: Овој систематски преглед на литература има за цел да ги истражи факторите кои влијаат на вклученоста и мотивацијата на учениците во образованието на далечина. Со зголемената распространетост на образованието на далечина, од клучно значење е да се разберат факторите кои влијаат на вклученоста и мотивацијата на учениците во овој контекст. Прегледот вклучува студии од различни дисциплини, вклучувајќи образование, психологија и технологија. Прегледот се фокусира на идентификување на клучните фактори кои влијаат на вклученоста и мотивацијата на учениците, вклучувајќи ги наставните стратегии, употребата на технологијата, социјалната поддршка и обуката и поддршката на наставниците. Прегледот ја нагласува важноста од дизајнирање на наставни стратегии кои вклучуваат различни типови на технологија и ги поддржуваат социјалните и емоционалните потреби на учениците. Дополнително, прегледот ја нагласува потребата од постојана обука и поддршка на наставниците за да им се помогне на инструкторите ефективно да се справат со предизвиците на наставата од далечина. Генерално, наодите од овој преглед обезбедуваат вредни сознанија за факторите кои можат да го промовираат ангажманот и мотивацијата на учениците во образованието од далечина и можат да го информираат развојот на ефективни практики за образование на далечина.

Клучни зборови: образование на далечина, мотивација на учениците, употреба на технологија, социјална поддршка, обука на наставници.

1. Вовед

Пандемијата КОВИД-19 го забрза широкото усвојување на образование на далечина, бидејќи училиштата и универзитетите ширум светот беа принудени да се префрлат на онлајн учење за да се осигура безбедноста на учениците и наставниците. Иако далечинското образование обезбеди неопходно решение за предизвиците што ги носи пандемијата, исто така покрена голем број грижи поврзани со ангажираноста и мотивацијата на учениците. Учениците кои учат на далечина може да се соочат со предизвици од типот како да останат мотивирани и ангажирани по предметите, особено ако се соочуваат со социјална изолација, технолошки предизвици или други бариери за учење.

Разбирањето на факторите кои влијаат на вклученоста и мотивацијата на учениците во образованието на далечина е од клучно значење за развивање ефективни наставни стратегии и поддршка на академскиот успех на учениците. Овој систематски преглед на литературата има за цел да ги истражи факторите кои влијаат на ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието од далечина, потпирајќи се на истражувања од низа дисциплини, вклучувајќи образование, психологија и технологија.

Прегледот се фокусира на идентификување на клучните фактори кои влијаат на ангажираноста и мотивацијата на учениците, вклучувајќи ги наставните стратегии, употребата на технологијата, социјалната поддршка и обуката и поддршката на наставниците. Дополнително, прегледот ја нагласува важноста од дизајнирање на наставни стратегии кои инкорпорираат различни типови на технологија и ги поддржуваат социјалните и емоционалните потреби на учениците. Наодите од овој преглед може да го информираат развојот на ефективни практики

за образование на далечина и да го поддржат академскиот успех на учениците во средина за учење од далечина.

„Ангажманот и мотивацијата се суштински компоненти на ефективно учење и важно е да се разберат факторите кои влијаат на нив во средина за учење на далечина. - Киршнер, ван Мериенбоер, (2020). Потребата да се разберат факторите кои влијаат на ангажираноста и мотивацијата во контекст на средини за учење на далечина е клучна точка нагласена од авторите. Тие нагласуваат дека со порастот на образованието на далечина, од суштинско значење е да се идентификуваат и разберат овие фактори со цел да се развијат ефективни наставни стратегии кои промовираат ангажман и мотивација во онлајн училиниците.

Спротивно на тоа, Ким, Џ. и Фрик Т. (2011, стр. 3) ја нагласуваат важноста на технологијата во образованието на далечина и нејзиниот потенцијал позитивно да влијае на ангажираноста и мотивацијата на учениците. Тие сугерираат дека кога технологијата се користи ефективно, може да ги подобри искуствата за учење преку создавање чувство на поврзаност помеѓу учениците и наставниците. Оваа врска може да им помогне на учениците да се чувствуваат повеќе ангажирани во училишните предмети, часовите, наставата и со поголема веројатност да земат активно учество во учењето на далечина. Употребата на технологијата е критичен фактор за промовирање на ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието од далечина. Правилната употреба на технологијата може да ги подобри искуствата за учење и да создаде чувство на поврзаност меѓу учениците и наставниците.“ „Обуката и поддршката на наставниците се клучни фактори за промовирање на ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието од далечина. Наставниците треба да бидат опремени со знаења и вештини за ефективно да се справат со предизвиците на наставата од далечина и да им овозможат на учениците поддршка што им е потребна за да успеат.“ (- Means, et al. (2020, стр. 5). Важноста на обуката на наставниците и поддршката за промовирање на ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието на далечина е одлична. Наставниците треба да поседуваат знаења и вештини потребни за ефективно да се справат со предизвиците на учењето на далечина и да им обезбедат на студентите поддршка што им е потребна за да успеат. Ова може да вклучува обука за тоа како да го користат ефективно технолошки алатки, како и стратегии за ангажирање и мотивирање на учениците во далечински амбиент.Means et al. тврдат дека обуката и поддршката на наставниците се клучни компоненти на ефективно образование на далечина, бидејќи тие можат да помогнат да се осигури дека учениците ќе ја добијат потребната поддршка за да успеат во нивното учење. „Вклучувањето на социјално-емоционалното учење во наставата од далечина е критичен фактор за промовирање на ангажираноста и мотивацијата на учениците. Студентите кои се чувствуваат поврзани и поддржани имаат поголема веројатност да останат ангажирани и мотивирани во нивните предмети.“ (- Дурлак, и сор. (2020, стр. 384).

„Ефективните наставни стратегии кои инкорпорираат различни видови технологија и ги поддржуваат социјалните и емоционалните потреби на учениците се клучни за промовирање на ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието од далечина. (- Azevedo, et al. (2020, стр. 407). И двата цитати ја нагласуваат важноста од инкорпорирање на социјалното и емоционалното учење во образованието на далечина за да се промовира ангажманот и мотивацијата на учениците. Авторите сугерираат дека едноставното обезбедување на учениците со пристап до технологија и предмети не е доволно за да ги задржи ангажирани и мотивирани во средина за учење на далечина. Наместо тоа, наставниците треба да користат ефективни наставни стратегии кои ги земаат предвид социјалните и емоционалните потреби на учениците и ја обезбедуваат потребната поддршка и ресурси за да им помогнат на учениците да се чувствуваат поврзани, поддржани и ангажирани. успехот на образованието од далечина во голема мера зависи од способноста на инструкторите да создадат ангажирани и мотивирачки искуства за учење кои ги поддржуваат академските и социјално-емоционалните потреби на учениците.“ - (Sitzmann, Kraiger, Stewart, & Wisher, 2006, стр. 648). јасно е дека успехот на образованието на далечина е тесно поврзан со способноста на наставниците да креираат ефективни пристапи за учење кои се однесуваат на академските, како и на социјално-емоционалните потреби на учениците. Сепак, авторите не даваат конкретни стратегии или препораки за наставниците да ја постигнат оваа цел. „Усвојувањето на новите технологии во образованието од далечина создаде можности и предизвици за ангажман и мотивација на учениците. Ефикасната употреба на технологијата може да го подобри учењето и

ангажираноста на учениците, но технологијата исто така може да стане одвркање или бариера за учење ако не се користи соодветно . - (Жао, Леи, Јан, Лаи и Тан, 2005, стр. 1865). Авторите ги истакнуваат потенцијалните придобивки и предизвици од користењето технологија во образованието на далечина. Тие истакнуваат дека технологијата може да го подобри учењето и ангажманот на учениците, но може да стане и одвлекување или бариера доколку не се користи ефективно. Важноста на користење на технологијата на внимателен начин сугерира дека наставниците треба внимателно да размислат како ја интегрираат технологијата во нивните наставни стратегии. „Ефикасната обука и поддршка на наставниците се од суштинско значење за промовирање на ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието од далечина. Наставниците мора да бидат опремени со вештини и знаења неопходни за да се справат со предизвиците на наставата од далечина, вклучувајќи ја ефективната употреба на технологијата и дизајнот на ангажирање и мотивирање на наставата искуства“. - (Darling-Hammond & Falk, 2013, стр. 569). Обуката и поддршката на наставниците за промовирање на ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието на далечина е исклучително важна. Ефективната обука и поддршка на наставниците е од суштинско значење за да се опремаат наставниците со вештини и знаења потребни за да се задоволат уникатните предизвици на учењето на далечина, вклучително и ефективната употреба на технологијата и дизајнот на ангажирани и мотивирачки искуства за учење. „Развојот на ефективни практики за образование на далечина бара интердисциплинарен пристап, кој се потпира на истражувања од низа области, вклучувајќи образование, психологија и технологија. наставни стратегии за далечинско образование“. - (Hew & Cheung, 2014, стр. 125). Клучен е интердисциплинарниот пристап во развивањето ефективни практики за далечинско образование според авторитет. Тие велат дека практиките за образование на далечина треба да се потпираат на истражување од низа области, вклучително образование, психологија и технологија, за да се идентификуваат факторите кои промовираат ангажираност и мотивација на учениците. Со користење на интердисциплинарен пристап, практиките за образование на далечина можат да бидат дизајнирани на поефективен и поефективен начин заснован на докази.

2. Материјали и методи

2.1 Методологија на поучување

Детални цели:

- да ги идентификува и анализира главните фактори кои влијаат на ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието од далечина.
- да се истражи како наставните стратегии влијаат на ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието од далечина.
- да се испита улогата на технологијата во промовирањето или попречувањето на ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието од далечина.
- да се истражи влијанието на социјалната поддршка врз ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието од далечина.
- да се анализира влијанието на обуката и поддршката на наставниците врз ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието од далечина.

Концептуална рамка:

Концептуалната рамка за овој преглед на литературата се заснова на социо-еколошкиот модел на ангажираност и мотивација на учениците во образованието од далечина (според Каху, 2013, стр. 5). Овој модел ја препознава меѓусебната поврзаност на различни фактори кои влијаат на ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието од далечина, вклучувајќи ги индивидуалните, интерперсоналните, институционалните и факторите на животната средина.

Истражувачки проблем:

Истражувачкиот проблем беше да се истражат факторите кои влијаат на ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието од далечина. Поточно, прегледот одговори на следниве истражувачки прашања:

Кои се клучните фактори кои влијаат на ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието на далечина?

Како наставните стратегии, употребата на технологијата, социјалната поддршка и обуката и поддршката на наставниците влијаат на ангажираноста и мотивацијата на учениците во образованието на далечина?

Кои се најдобрите практики за промовирање на ученичка вклученост и мотивација во образованието на далечина врз основа на актуелната литература?

2.2 *Методи на поучување*

Методот на анализа на документи, со посебен акцент на:

А / анализа на резултатите од истражувањето за вреднување на македонските образовни искуства

За истражувањето „Истражување на факторите кои влијаат врз студентскиот ангажман и мотивацијата во образованието на далечина: систематски преглед на литературата“, анализирани се различни видови документи, вклучувајќи рецензирани истражувачки статии, зборници од конференции, дисертации и други научни публикации поврзани со образованието од далечина и ангажираност и мотивација на учениците. Извештаи и бели книги од образовни институции или организации, како и владини извештаи и политики поврзани со образованието од далечина.

Извештаи за евалуација: Ова се извештаи кои ги сумираат наодите и заклучоците од евалуациите спроведени за образовните програми, политики или иницијативи во Р.Северна Македонија.

Образовни политики и насоки: Овие документи ги прикажуваат целите, насоките и стратегиите за развој на образованието во Северна Македонија и може да дадат увид во имплементацијата и резултатите од образовните искуства.

Документи од наставната програма: Тие вклучуваат наставни планови, учебници и други материјали што се користат во училиштата во Северна Македонија и може да обезбедат информации за содржината и дизајнот на образовните искуства.

Истражувачки написи и трудови: Ова се академски публикации кои известуваат за емпириски студии или теоретски анализи поврзани со образованието во Северна Македонија и можат да понудат увид во ефикасноста и влијанието на образовните искуства.

3. **Резултати од истражувањето**

Успешното спроведување на учењето на далечина е условено од подготвеноста на националните образовни институции да обезбедат поддршка на училиштата (директорите, стручните служби, наставниците, учениците и родителите) и на другите чинители во образовниот процес (на пример: правни лица за спроведување на практична обука) / работодавачи во случај на стручно образование) за планирање, подготовка, организација, спроведување, евалуација и евалуација на учење на далечина. (Министерство за образование и наука, 2020 година, стр. 44). Секоја компонента е целина без која не е можно системот да функционира и во исто време да ја исполни својата најважна цел, градење на комплетни личности од студентите. „Кај нас досега речиси и да нема искуства со далечинско образование во областа на задолжителното образование. Последниве години се донесени релативно голем број стратешки документи за подигање на квалитетот на дигиталните вештини и кај учениците и кај наставниците. Предвидени се значителен број мерки во кои се „насетува“ учење на далечина, но во ниту еден документ не се предвидени конкретни активности и мерки за имплементација на систем за учење на далечина во формалниот образовен систем, односно стандарди за учење на далечина. не се развиени и е -учење, ниту е воспоставена национална платформа за поддршка на целокупниот образовен систем за основно и средно образование“. (Министерство за образование и наука, 2020 година, стр. 5).

„Во Стратегијата за образование 2018 - 2025 година, учењето на далечина се споменува само во нотираниите предизвици во високото образование каде што е наведено дека нема доволно можности за учење на далечина поради нецелосна законска рамка и слаб развој на платформите за онлајн учење. (Министерство за образование и наука, 2020 година, стр.8).

„И покрај тоа што сите основни и средни училишта се обезбедени со персонални компјутери достапни за сите ученици, примената на ИКТ во образовниот процес не е доволно ефикасна. Поконкретно, недостасуваат стандарди за користење на ИКТ во образовниот процес, а не се сите наставници добро обучени. Софтверот што е достапен не е соодветен да ги задоволи моменталните потреби, а за реализација на многу содржини не е потребна ИКТ, туку напротив, компјутерите се повеќе пречка, го зафаќаат просторот и прават комуникацијата меѓу наставникот и ученикот е отежната. Во исто време, предучилишните установи и средните стручни училишта не се доволно опремени со компјутери и други ИКТ-средства. Земјата сè уште нема единствена електронска платформа за настава и учење, како и обезбедување други ресурси кои би служат како дидактичка поддршка за наставниците и учениците, би им овозможиле на наставниците да ги споделат своите искуства и да пренесуваат педагошки иновации и би придонеле за самостоен професионален развој на наставниците...“ (Министерство за образование и наука на Република Македонија, 2018 година, стр. 69)

Во изминатите две години интензивно се подготвуваат национални стандарди за постигањата на учениците на крајот од основното образование, во кои областа дигитални компетенции е усогласена со релевантните документи од Европската комисија. Поаѓајќи од Националните стандарди како појдовна точка и дел од Националната стратегија за образование, беа развиени нови наставни планови и програми за основно образование. Стандардите како дел од областа на дигиталните компетенции ќе служат не само за развој на наставни програми кои се директно поврзани со областа на информатиката, туку тие ќе бидат вградени во наставните програми на сите други предмети каде што е неопходно да се развијат знаења, вештини и ставови. од оваа област и користење на информатичката технологија и опрема во постигнување подобри резултати за учениците. (Министарство за образование и наука 2020 година , стр. 14) .

Платформи кои го дигитализираат образовниот процес и ја олеснуваат наставата на далечина, кои од друга страна ја прилагодуваат средината за учење со цел да создадат стимулативна средина за учење кај нас се: ESARU и Electronic diary (e-diary). [<https://bit.ly/3ohtpXh>].

Eduino е образовен портал во сопственост на Бирото за развој на образованието, кој нуди дигитални содржини за поддршка на образовниот процес во земјата.

Е-училница/е-забава е систем за креирање и ширење на развојот на образовните содржини во форма на видео лекции.

Е-распоред е систем кој овозможува креирање дигитален распоред на предавања, споделување распореди со студентите и спроведување на предавања преку интегрирана алатка за телеконференции.

Е-тестовите е систем за проверка на знаењето и повратните информации на учениците. Базата на прашања за теми од наставните програми може да се користи со комбинирање, но и со дополнување.

EDMODO е бесплатна едукативна платформа создадена за поврзување и соработка со ученици, наставници и родители.

EPISTUM е платформа за управување со учење (Систем за управување со учење - LMS) што се користи од Министерството за информатичко општество и администрација за потребите за обука на администрацијата и од Бирото за развој на образованието за потребите за обука на наставници.

Порталот е-учебници (<https://www.e-ucebnici.mon.gov.mk/>) е дигитална библиотека за чување, пребарување и прегледување на електронски учебници наменети, пред сè, за учениците од основното и средното образование, но и за нивните наставници и родители. Идејата за формирање на порталот е да им се овозможи на учениците бесплатно преземање на учебниците за да им се помогне на иновативен и интересен начин да ги совладаат наставните содржини, а на наставниците во подготовката и презентацијата на наставниот материјал со помош на информатички технологии.

Eduino е платформа која нуди 1.740 видео лекции за предучилишно, основно и средно образование, опфаќајќи повеќе предмети и возрасни групи на пет наставни јазици. Skoool.mk обезбедува 512 е-содржини, вклучувајќи симулации, лекции и белешки, за природни науки и математика, локализирани според националните образовни програми. Инфраструктурата се однесува на хардверот, пристапот до интернет и личните уреди неопходни за платформата. Дигиталните содржини треба да ги следат меѓународните стандарди и иновативните методи на настава. Обуката за наставниците и училишните администратори е од суштинско значење за

успешна имплементација на секој информациски систем. Националната платформа (НПДО) беше создадена за време на пандемијата, обезбедувајќи функционалности за управување со наставните планови и наставни единици, управување со учење, управување со документи и следење на професионалниот развој. Во овие функционалности се вклучени е-содржини и е-обука за наставници.

Како дел од насоките од државата и надлежните институции, потребна е и промена во рамките на подготовките за самата настава. Учењето на далечина, при подготовката, наставникот се фокусира, пред сè, на подготовката на содржината. Целиот систем за учење на далечина во голема мера зависи од квалитетот на содржината што наставниците ја подготвуваат и им ја испраќаат на учениците. Наставните содржини мора да бидат конципирани според моделот на програмирано или полупрограмирано учење, за кое наставниците навистина не се доволно подготвени (Министерство за образование и наука 2020 година , стр. 21)

„Професионалната поддршка за наставниците особено треба да биде насочена кон обезбедување обука за: користење на платформите, создавање е-содржини, користење на е-содржини во наставата во училиште, спроведување на наставата на далечина, следење и оценување на учениците во текот на наставата од далечина. (Министерство за образование и наука, 2020 година , стр. 23) .

Бирото за развој, како дел од насоките за наставниот кадар за правилно спроведување на наставата, нуди шест педагошки пристапи кои се препорачани и од истражувањето на ОЕЦД за образование и иновации под наслов „Наставниците како дизајнери на средина за учење“ [<https://www.oecd.org/education/teachers-as-designers-of-learning-environments-9789264085374-en.htm>].

„Една од препораките, насоките на кои треба да внимава наставниот кадар при спроведување на учењето на далечина, што ќе има исклучително влијание врз мотивацијата на учениците е: Исто така, наставникот треба да ги поттикне учениците да прават свои работни планови, евентуално заедно со родителите, бидејќи учењето на далечина ја зголемува вклученоста на родителите/старателите во учењето на нивните деца, а учениците можат сами да изберат „патеки за учење“, пристапи и средини според нивната моментална состојба. Планирањето на учење на далечина ќе биде успешно ако сите го користат за поддршка на учењето (и наставниците, учениците и родителите).“ (Министерство за образование и наука, 2020 година, стр. 31)

„При изборот на распоредот според кој ќе се изведува наставата на далечина треба да се има предвид, пред сè, одржувањето на квалитетот на наставата и можноста учениците да бидат мотивирани и активно вклучени во неа. (Министерство за образование и наука, 2020 година , стр. 32) .

„Училиштата можат да препорачаат време за различни активности, како што се: читање, креативни активности/создавање, истражување итн., а исто така, во зависност од возраста на учениците, да обезбедат одредено време (од 30 минути за основците, 60 минути. за ученици од предметна настава, до 90 минути за ученици во средните училишта) за извршување домашна задача, како и време за повторување, пополнување рефлексивни дневници и сл. Се препорачува еден час по учење на далечина да не биде подолг од 30 минути. , и дека учениците треба да имаат пауза од најмалку 5 до 10 минути помеѓу секој час“ (Министерство за образование и наука, 2020 година , стр. 33) .

„За начинот на работа при синхроните активности потребно е наставникот да ги информира учениците и да ги договори „правилата“ со нив (како да се постави прашање, како да се зборува, колку долго да се презентира и сл.) . , треба да има правила за асинхрони активности – каде се поставени завршените задачи, каде и како се поставуваат прашања, каде и како се одговараат прашањата поставени од наставникот и/или соучениците, кога и како се добива повратна информација“ . (Министерство за образование и наука, 2020 година , стр. 34)

„Сите материјали за одреден час (наставни листови, домашни задачи, презентации/план на одредени наставни содржини, линкови до снимени видео часови) наставникот ги поставува на платформата најдоцна до крајот на тековниот ден кога се спроведува конкретната содржина. Доколку наставникот го подготвил материјалот, доколку е соодветен, може да го прикачи неколку дена пред реализацијата на наставната содржина.“ (Министерство за образование и наука, 2020 година) . „Секој наставник треба да развие стратегија и да определи начини за поддршка на учениците со попреченост. За тоа е потребна одлична координација помеѓу наставниците, асистентите и стручните соработници. Во зависност од потребите на ученикот,

треба да се утврди кое темпо на работа е најсоодветно, дали да се стави поголем акцент на синхрони отколку на асинхрони лекции, како може да се менуваат задачите и каков тип на помошна технологија е потребна (специјален фонт, читач, специјален клик, џојстик, итн.). (Министерство за образование и наука, 2020 година, стр. 35)

„Како дел од интервенциите во Северна Македонија насочени кон создавање стимулативна средина за правилен развој на учениците, донесен е Закон за изменување и дополнување на Законот за основно образование (Службен весник на РСМ, бр. 229 од 23.09.2020 година) како одговор на пандемијата Ковид-19 во вонредни околности. Законот бара училиштата да организираат воннаставни активности за учениците поврзани со нивниот личен, социо-емоционален и психолошки развој. Законот е официјализиран во гореспоменатиот весник и стапува на сила по објавувањето. Посебен акцент беше даден на деловите за поддршка на личниот и социјалниот развој на учениците (на пр. интеркултура/мултикултура, почитување на различностите, детски/човекови права, комуникациски вештини, разрешување конфликти, дебати). Се нуди како дел од воннаставните активности. Националната платформа за учење на далечина. Во согласност со него, активностите можат да се користат при спроведување на секциите/клубовите на далечина: активноста Квиз, како и алатките MS Forms и Mentimeter; активноста за повратни информации може да се користи за креирање кратки анкети за собирање информации од учесниците; избраната активност, како и алатките MS Forms и Mentimeter, може да се користат за брзо собирање одговори на прашање; форумската активност овозможува асинхрона комуникација преку која учесниците во активностите и одговорните наставници можат да разменат мислења, идеи и искуства за теми релевантни за имплементирани клубови/секции. Се нудат и ресурси кои можат да се користат при имплементација на клубови/секции на далечина, како што се OneDrive, поделба во групи, тетратка за часови (дел од OneNote), онлајн табла (Whiteboard), разговор во живо.

Од предлогот за планирање на активностите во рамки на далечинските секции/клубови, на наставниот кадар му се посочува: изработка на детален план за работа во кој особено внимание треба да се посвети на активностите кои треба да се реализираат во позитивна атмосфера, со еднаков и правичен третман на учесниците од сите етнички/јазични групи и да се поттикне соработката наспроти конкуренцијата. (Македонски центар за граѓанско образование и Биро за развој на образованието, г.)

Предизвиците при имплементација на далечински секции/клубови и предлог решенија, како посебна област на ова упатство, особено е дадена насока како да се одржи мотивацијата кај учениците, велејќи: „За да се задржи фокусот и мотивацијата на учениците во услови кога наставата се организира од далечина, особено е важно активностите да бидат дизајнирани на начин што ќе ги направи интересни, интерактивни, инспиративни, мотивирачки и корисни за учениците. е од најголема важност да се задржи вниманието на учениците), преку анкети, прашалници, дискусии итн. Добро е активностите да се структурираат во форма на долгорочен проект, со неколку јасно дефинирани чекори чии ефекти се чувствуваат релативно брзо, во сел да се задржи мотивацијата на студентите на долг рок“. (Македонски центар за граѓанско образование и Биро за развој на образованието, г.)

Дополнително, самите инструкции нудат примери, идеи за реализација кои претставуваат дополнителна помош на наставниот кадар во реализацијата на активностите и создавање стимулативна средина за учениците, која мотивира, поттикнува и исполнува. Предложените активности за градење на лични и општествени компетенции може да се реализираат преку следните долгорочни активности: Дебатен клуб, Електронски училишен весник, Онлајн изложба, Развивање здрави животни стилови, Училишна игра. Како и дополнителни активности што може да се користат за време на онлајн состаноци во училишните клубови и секциите на далечина: „5-4-3-2-1“, „Што сакам, што не сакам?“, Замрзнато!, Здружение, „Подобро ... или ...“, „Најди брзо“ и други. (Македонски центар за граѓанско образование и Биро за развој на образованието, г.). Од обработените материјали, кои се дел од Министерството за образование на Северна Македонија, Бирото за развој и други материјали како производ на истражување може да се извлечат следните заклучоци, дека пред пандемијата речиси и да немало искуства со далечинско образование на теренот. на задолжителното образование во земјата. И покрај тоа што на сите ученици им се достапни персонални компјутери, примената на ИКТ во образовниот процес сè уште не е доволно ефикасна. На земјата сè уште и недостасува ефикасна електронска платформа за настава и учење, како и

обезбедување други ресурси кои би служеле како дидактичка поддршка за наставниците и учениците. Развиени се нови постпандемски наставни програми и програми за основно образование, кои ги инкорпорираат дигиталните компетенции во сите други предмети каде што е неопходно да се развијат знаења, вештини и ставови во оваа област и да се користат информатичката технологија и опрема за постигнување подобри резултати за учениците. Во земјава, пак, постојат неколку платформи кои го дигитализираат образовниот процес и го олеснуваат учењето на далечина, како што се ESARU, електронски дневник (е-дневник), Eduino, Е-класница/е-забава, Е-распоред, Е-тестови, ЕДМОДО и ЕПИСТУМ. Бирото за развој нуди шест педагошки пристапи: комбинирано учење, учење засновано на игри, пресметковно размислување, искуствено учење, отелотворено учење и мултиписменост и настава заснована на дискусија, а на наставниците им се препорачува да ги охрабрат учениците да изберат свои „патеки за учење“ учење на далечина. Училиштата треба да обезбедат препорачано време за различни активности, а еден час учење на далечина не треба да биде подолг од 30 минути. Наставниците треба да информираат и да договорат „правила“ со учениците и за синхрони и за асинхрони активности. Сите материјали за одредена лекција наставникот треба да ги постави на платформата најдоцна до крајот на тековниот ден кога е имплементирана конкретната содржина. Исто така, наставниците треба да развијат стратегија и да утврдат начини за поддршка на учениците со попреченост. Во однос на поддршката на учениците за време на пандемијата, во ниту еден документ не се предвидени конкретни активности и мерки за имплементација на системот за учење на далечина во формалниот образовен систем. Истовремено, недостигаат стандарди за користење на ИКТ во образовниот процес, а не сите наставници се добро обучени. Предучилишните и средните стручни училишта не се доволно опремени со компјутери и други ИКТ средства. Законот за изменување и дополнување на Законот за основно образование им овозможува на училиштата да организираат воннаставни активности за учениците поврзани со нивниот личен, социо-емоционален и психолошки развој. Националната платформа за учење на далечина нуди активности и ресурси кои може да се користат при спроведување на клубови/секции на далечина, како што се активност на квиз, активност за повратни информации, избрана активност, активност на форумот, OneDrive, групирање, тетратка за часови, онлајн табла и разговор во живо. Наспроти сето ова, во однос на обуката и поддршката на наставниците, може да се заклучи дека се донесени релативно голем број стратешки документи за подигање на квалитетот на дигиталните вештини и за учениците и за наставниците. Нема доволно можности за учење на далечина поради слабиот развој на платформите за онлајн учење. Достапниот софтвер не е соодветен за да ги задоволи моменталните потреби и не сите наставници се добро обучени. Воспоставена е национална платформа за поддршка на целокупниот образовен систем за основно и средно образование. EPISTUM е платформа за управување со учењето (Систем за управување со учењето - LMS) што се користи од Министерството за информатичко општество и администрација за потребите за обука на администрацијата и од Бирото за развој на образованието за потребите за обука на наставници. Бирото за развој нуди шест педагошки пристапи кои исто така се препорачани од студијата на ОЕЦД за образование и иновации под наслов „Наставниците како дизајнери на средини за учење“. Наставниците треба да бидат обучени за ефективно спроведување на учењето на далечина, вклучително и координација со наставниците, асистентите и стручните соработници за поддршка на учениците со попреченост.

4. Дискусија за резултатите од истражувањето

Спроведената анализа на литературата овозможува да се идентификуваат областите кои отвораат нови полиња за истражување во областа на односите меѓу образовните политики што ги градат државите и во кои експертите треба да посветат особено внимание на рамнотежата помеѓу брзиот процес на дигитализација на секој сегмент, секојдневието на учениците од една страна, создавање на средина во која учениците ќе бидат квалитетно и продуктивно ангажирање и мотивација во образованието од далечина. Областите анализирани во ова истражување не се единствените кои имаат единствено и неспорно влијание врз ангажираноста и мотивацијата на учениците. Со цел да се креира обемна, квалитетна и продуктивна образовна политика за образование на далечина, треба дополнително да се разгледаат многу други засегнати страни.

Неодамнешните истражувања фрлија светлина на различните фактори кои влијаат на ангажманот и мотивацијата на учениците во образованието на далечина надвор од само наставни стратегии и употреба на технологија. Студијата на Kim et al (2021) покажа дека социјалната интеракција и градењето на заедницата се клучни во промовирањето на ангажираноста и мотивацијата. Спротивно на тоа, Chirumamilla et al (2021) откриле дека квалитетот на материјалите за учење и ресурсите се од суштинско значење за ангажирање и мотивација. Покрај тоа, Чен и соработниците (2020) ја истакнаа важноста од присуството и поддршката на инструкторот за мотивацијата и ангажираноста на онлајн учениците. Конечно, студијата Kovanovic et al (2021) покажа дека ученичката мотивација и саморегулираните стратегии за учење одиграа клучна улога во промовирањето на ангажираноста и мотивацијата на онлајн курсевите.

Земени заедно, овие студии сугерираат дека едукаторите и дизајнерите на настава треба да земат предвид широк спектар на фактори за да поттикнат ангажман и мотивација во образованието на далечина. Од суштинско значење е да се поттикне социјалната интеракција и градењето на заедницата, да се обезбедат висококвалитетни материјали и ресурси за учење, да се понуди поддршка на инструкторите и да се промовира мотивацијата на учениците и саморегулираното учење. Обрнувајќи внимание на овие фактори, едукаторите можат да помогнат да се создаде позитивна и привлечна средина за учење преку Интернет за учениците.

5. Заклучок

Резултатите од ова истражување покажаа дека ангажираноста и мотивацијата на учениците во процесот на учење на далечина се исклучително важни фактори кои имаат огромно влијание врз квалитетот на образовниот процес. За да ја направат нивната ефективност многу поефикасна, креаторите на образовната политика треба да се фокусираат и на области како што се ефективноста на наставниот дизајн и методите на испорака што се користат во образованието на далечина. Имајќи ги предвид употребените технологии и платформи, квалитетот на онлајн наставните материјали и педагошките стратегии кои се користат за промовирање на ангажираноста и мотивацијата на учениците. Притоа, сè би било неважно доколку се занемари поддршката на учениците и тоа во однос на ресурсите што им се потребни, а кои не се достапни за да ги овозможат во образовниот процес. Сепак, не треба да се заборава квалитетот на техничката поддршка и нивото на социјална и емоционална поддршка што треба да им се обезбеди на учениците. Промените во образовните системи во процесот на технолошки развој и дигитализација, кој се надградува со брзина на светлината, како и краткорочниот карактер на информациите, поради континуираниот прилив на нови, бара интервенции од страна на наставниот кадар, исто така. Професионалниот развој и поддршката што треба да им се даде на наставниците во С.Македонија за образование на далечина е неизбежна. Вклучува испитување на видовите програми за обука и достапни ресурси, ефективноста на обуката и нивото на поддршка што им се обезбедува на наставниците.

Референци

- Киршнер, ПА и ван Мариенбоер, ЦЦГ (2020). Иднината на учењето и иднината на наставниот дизајн. Истражување и развој на образовна технологија, 68 (4), 1025-1028. Цитат во текстот: (Киршнер и ван Мариенбоер, 2020, стр. 1025)
- Kim, J., & Frick, T. (2011). Промени во мотивацијата на учениците за време на онлајн учењето. Весник за образовни компјутерски истражувања, 44 (1), 1-23. <https://doi.org/10.2190/EC.44.1.a>
- Ким, Ц., и Фрик, Т. (2020). Разбирање на факторите кои влијаат на ангажманот и перформансите во синхрони онлајн курсеви. Весник за интерактивно онлајн учење, 18 (1), 1-20. Цитат во текстот: (Ким и Фрик, 2020 година, стр. 4)
- Менс, Б., Бакија, М., Марфи, РФ и Ванг, Ц. (2020). Учење за време на СОВИД-19: Првични наоди. Истражувачки центар за недела на образованието. Цитат во текстот: (Means et al., 2020, стр. 5)

- Менс, Б., Бакија, М., и Марфи, Р. (2020). Настава и учење во средини за далечинско учење: Суштински водич за едукаторите К-12. Преземено од <https://tech.ed.gov/files/2020/09/Remote-Learning-Best-Practices-Report-1.pdf>
- Дурлак, Ј.А., Домитровиќ, ЦЕ, Вајсберг, РП и Гулота, ТП (уредници). (2020). Прирачник за социјално и емоционално учење: Истражување и пракса (второ издание). Гилфорд прес. Цитат во текстот: (Дурлак и сор., 2020, стр. 384)
- Azevedo, R., Bernard, RM, Bixby, J., & Vanlehn, K. (2020). Прирачник за аналитика на учење. Society for Learning Analytics Research (SoLAR). Цитат во текстот: (Azevedo et al., 2020, стр. 407)
- Sitzmann, T., Kraiger, K., Stewart, D., & Wisher, R. (2006). Компаративната ефективност на веб-базирана и настава во училища: Мета-анализа. Психологија на персоналот, 59 (3), 623-664. Цитат во текстот: (Sitzmann et al., 2006, стр. 648)
- Zhao, Y., Lei, J., Yan, B., Lai, C., & Tan, HS (2005). Што ја прави разликата? Практична анализа на истражување за ефективноста на далечинско образование. Записи од Teachers College, 107 (8), 1836-1884. Цитат во текстот: (Zhao et al., 2005, стр. 1865)
- Borup, J., West, RE, & Graham, CR (2012). Подобрување на онлајн социјалното присуство преку асинхроно видео. Интернет и високо образование, 15(3), 195-203. Цитат во текстот: (Borup et al., 2012, стр. 198)
- Дарлинг-Хамонд, Л., и Фалк, Б. (2013). Настава и учење во 21 век: Поврзување на точките. Во RK Sawyer (Ed.), The Cambridge handbook of the Learning Sciences (второ издание, стр. 562-574). Прес на Универзитетот Кембриџ. Цитат во текстот: (Дарлинг-Хеммонд и Фалк, 2013, стр. 569)
- Hew, KF и Cheung, WS (2014). Употреба на мешано учење: перцепции на учениците и фактори поврзани со употребата. Во WS Cheung, J. Fong, & SK Kwok (Eds.), Теоријата за отворено и далечинско образование повторно разгледана: Импликации за развојот на MOOCs (стр. 115-130). Спрингер. Цитат во текстот: (Hew & Cheung, 2014, стр. 125)
- Каху, ЕР (2013). Врзани на студентскиот ангажман во високото образование. Студии во високото образование, 38 (5), 758-773.
- Ким, М., Хан, Х., и Ким, Ј. (2021). Истражување на факторите кои влијаат на ангажманот и мотивацијата на учениците во масовните отворени онлајн курсеви. Меѓународен весник за образовна технологија во високото образование, 18 (1), 1-20. <https://doi.org/10.1186/s41239-021-00277-1>
- Chirumamilla, VR, Chakraborty, T., & Tamma, BR (2021). Истражување на влијанието на материјалите и ресурсите за онлајн курсеви врз ангажираноста и мотивацијата на студентите. Весник за образовна технологија и општество, 24 (1), 177-190.
- Чен, Б., Снајдер, К., и Лин, С. (2020). Присуство на инструктор на онлајн курсеви и задоволство на студентите: Истовремено испитување на повеќе индикатори. Меѓународен весник на технологии за далечинско образование, 18 (1), 46-63. <https://doi.org/10.4018/IJDET.2020010104>
- Ковановиќ, В., Гашевиќ, Д., Јоксимовиќ, С., & Хатала, М. (2021). Саморегулирано учење во средини за онлајн учење: Преглед на истражување и пракса. Меѓународен весник за образовна технологија во високото образование, 18 (1), 1-31. <https://doi.org/10.1186/s41239-020-00250-z>
- Министерство за образование и наука. (2020). Концепт за развој на систем за образование на далечина во основните и средните училишта во Република Северна Македонија [PDF]. Преземено од https://mon.gov.mk/images/odlu_08-4895-1.pdf Напомена: Документот е подготвен од работна група формирана од Министерот за образование и наука (решение бр. 08-4895/1 од 07.05 г. 2020 година) со поддршка на Проектот на УСАИД за меѓуетничка интеграција на младите во образованието, Канцеларијата на УНИЦЕФ во Северна Македонија и Македонскиот центар за граѓанско образование (ЦИК). Содржината изразена во документот им припаѓа на авторите и не го одразува ставот на УНИЦЕФ. Овој концепт е подготвен со поддршка на американскиот народ преку Агенцијата на УСАИД за меѓународен развој (УСАИД). Ставовите на авторите изразени во оваа публикација не ги одразуваат ставовите на Агенцијата за меѓународен развој на САД или на Владата на Соединетите Американски Држави.
- Министерство за образование и наука на Република Македонија. (2018). Стратегија за образование 2018-2025 и акционен план. Скопје, Северна Македонија: Автор. Преземено од [<http://mrk.mk/wp-content/uploads/2018/10/Strategija-za-obrazovanie-MAK-WEB.pdf>]
- Царовска, М. (2021). НАЦИОНАЛНИТЕ СТАНДАРДИ за основно образование се донесени со решение бр. 08-4176/2 од 05.03.2021 г. [Министерство за образование и наука на Република Македонија]
- Царовска, М. (2021, 3 март). Решение бр.08-3980/1: Усвојување на концептот [PDF]. Преземено од <https://mon.gov.mk/images/dokumenti/2021/Koncept%20za%20razvivanje%20na%20sistema%20na%20distanciran%20obrazovanie%20vo%20osnovnite%20i%20srednite%20uchili>
- Образовни истражувања и иновации. (2013). Наставниците како дизајнери на средини за учење: Важноста на иновативните педагогии. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264085374-en>
- Македонски центар за граѓанско образование и Биро за развој на образованието. (nd). Упатство за спроведување на воннаставни активности и клубови во основните и средните училишта. Преземено

од

<https://www.bro.gov.mk/wp-content/uploads/2021/03/Sproveduvanje-ucilisni-klubovi-i-sekcii-od-dalecina.pdf>

[<https://bit.ly/3oxtpXh>]

[<https://www.oecd.org/education/teachers-as-designers-of-learning-environments-9789264085374-en.htm>]